

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 86. ANUL XIII.

Telegraful este de doua ori pe septimani: joia si Daminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a toiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditor'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 31 Oct. (12 Nov.) 1865.

tra provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru dou'a ora cu 5 1/2. cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Manifestulu Imperatescu din 20 Septembrie.

(Continuare din nr. premergatoriu.)

Ce e securu este: ca deca constitutiunea lui Schmerling s'aru fi efaptuitu, cum s'a fostu experimentatu cu totu dinadinsulu: atunci ai fi vediutu in vieti'a o Austria mare parlamentaria — asi'a de mare in catu nici intr'unu modu si nici odata nu s'aru fi pututu adapt'a ea intr'o cadra mai angusta a confederatiunei germane. Cu anii amu spus'o noi acest'a, pe candu foile nostre liberale nu se mai conteneau a celebra pedlu de Schmerling ca pe Ministrulu celu mai eminentu in sensu germanu, si tota speranti'a sea pentru tm parlamentu germanu a o leg'a de persou'a si politic'a acestu omu. Vedi bine ca acum incepe ali se deschide ochii estoru foi, de-si idolulu loru cu ocaziunea serbatorii dela Universitate le strigase unu „L a r e v e d e r e“ plinud'e frase, in Francfortu.

Iara cum stau amintitele par'ite liberali germane fatia cu positiunea schimbata a Austriei; acest'a se pote esprime mai scurtu asi'a: Unii sper'za dela Unguri, altii se temu de Unguri.

Noi (Hist. p. Blatt). numai degnadi facuseramu espressionea, ca D. Schmerling, deca a fostu omu capace de a se gandi mai departe de catu doctrinariulu liberalu celu mai din urma, a trebuitu sa si aiba rezervatu in minte in susi o idea ungara, acest'a adeca, ca, deca constitutiunea de Pauru a trebuitu sa cada, isbita de improtivirea partei ostice a imperatiei, se putea atunci face acestei parti renitenti concessiuni in sensu dualisticu, cu intentiune ca sa traga de aci castigulu, ce nu era de despretuitu, de a face adeca pe tierile de corona germano-slavice ale Imperatiei mai libere intru a Ina parte la unu statu confederatu germanu cu constitutiune parlamentaria. Din partea conducatorilor Magiari inca n'au lipsitu voci (Eötvös) care de repetite ori si oferira cooperatiunea pentru o atare ordine a lucrurilor. Caci Magiarii atunci firesce se simtiau cu atatu mai negenati in partea ce le cadea loru din Imperati'a jumetata, si dualismulu se putea forma cu atatu mai corectu, candu pentru cealalta jumetate a Imperatiei centrulu de greutate se stramuta la Frankfort, precum si insusi D. Schmerling s'a fostu espresu odata de-si nu pre conformu legiloru fisicali, ca Austri'a trebuie sa aiba mai multe puncte de greutate.

In tota intemplantia fapt'a sta, ca o politica germana in sensulu acest'a nici odata n'a amblatu mai multu prin capetele politiciloru Magiari; decatu acum candu ei se afla in beti'a triumfulu loru, si intr'acest'a speculeza acum pe fatia si partitele liberale ale nostre (si cea germana din Vienn'a); unii temendu-se, altii sperandu.

In adeveru nu se pote sa nu te apnce unu amaru simtiamentu, candu vedi, ca foile nostre liberale, ce se lupta pentru o Germania mare, acum tota mantuinti'a si scaparea si o ascapta — dela Unguri, si incatu se reporta la acest'a ele atribuiescu si manifestulu din 20 Septembrie o latore buna. Catu de afundu trebuie sa fimu caduti noi, deca acum amu ajunsu sa asteptamu dela Unguri realizarea unei constituii a Germaniei unite, si ca nu ne trece prin capu, ca ce ne-aru pute folosi noue o astfelu de acuzitiune castigata pre o atare cale, chiaru si candu unu ce asemenea aru fi cu potintia?..

Unde e acum si ce s'a facutu acea politica germanisator'e sumetia, carea atatu pentru Domnulu Bach, catu si pentru Dlu Schmerling au fostu tint'a si sten'a conducatori'a la tota intielepiciunea loru de statu? Noi (H. h. Bl.) nici odata n'amu consim itu cu acesta politica; caci noue ca pururea ni s'a parutu a fi desbracata de adeveratulu respectu catra dreptulu natu-ralu si istoricu, cu o vorba desbracatu de tota dreptatea, si mai vertosu a fi numai unu eflussu a doctrinalismulu liberalu acum in putere, iara nu esitu din spiritulu celu nobilu germanu vechiu.

Manifestulu din 20 Sept. mai antaiu de tote este o formula si solenela despartire de o atare politica germanisator'e, elu pune pecetea pe devincirea germanismulu, cum s'a intielesu acest'a si in senatulu imperialu. Noue nu ne pare reu nice de un'a, nice de alt'a.

Dar, deca de acum trebuie sa vedemu cu ochii, cum unu numeru de conducatori germani insemnati, si anume politici nenorocitei idea de Trias, vedu ei in dualismulu Magiaru o scandura de scapare pre marea cestiunei nostre germane, si ca ei suntu gat'a a accepta din manile Magiariloru, cu periclitarea unitatii Monarchiei Austriace si cu nedreptatirea nemai audita a celorlalte natiunalitati a Imperiulu, ca unu daru de mila restauratiunea Germaniei un'a: atunci rusinea cauta sa arda pana iu inima pe totu nemtiulu de omenia pentru atata retacire aspiritiulu de partitu.

Securu e, ca o atare consecintia nici departe na se contine in sensulu Manifestulu. Constitutiunea Dlu Schmerling a voit'u sa contumaceze pe Magiari; Manifestulu voiesce a repara acesta erore, ce din nenorocire s'a recunoscutu cam tardiu, ma Manifestulu nu voiesce de felu ca sa cada de alta latore totu in acea gresiela, contumacendu din parte si la rendulu seu pe Slavi. Dar acest'a s'aru face, candu relatiunile Austriei catra confederatiunea germana s'aru combina cu dualismulu magiaru in modulu indicatu aci mai susu. Nu Germanii nici Magiarii, ci Slavii formeza, maioritaea cea mare a suditoru Imperatalii. Si pentru densii nu e nice mai multu nice mai putinu, de catu unu postulatu de a fi seu nu ca si ei, ca Magiarii, sa-si aiba centrulu seu, si la nice unu casu sa nu-lu vedea stramutatu preste margiile Imperatiei cum e Francfortulu.

Deca e, ca jumetatea ostica a Imperatiei sa se elibereze de politic'a germanisator'ia: atunci Slavii, se temu cu totu dreptulu, ca acesta politica se va intorce asup'a loru cu poteri concentrate; (acesta politica Magiarii si pana acum o puse-ra in miscare contra elementelor ne magiare). De aceea ei ceru cu dioru cu atatu mai infocatu, ca Austri'a sa se desface de totu de Germani'a sa esse afara din confederatiune, cu catu spectrulu dualismulu germano-magiaru si radica capulu mai amenintiatoriu.

Na incupe indoiel'a ca si acestea temeri ale Slaviloru caut'a sase aduca la linisce, mai inainte de a pute intra Imperati'a intr'o dezvoltare normala si reglata a institutiuniloru sele; trebuie sa se mai spuna, ca acesta positiune a Slaviloru (si a toturoru natiuniloru ce nusu nici Magiari nici Germani), are a se pretui inca ca unu escelentu mediu de legatura a unitatii imperiulu austriacu! Caci deca combinatiunea dualismulu magiaru cu politica germana de Trias aru fi unu espedientu asi'a de usioru: atunci doctrinalismulu Baronulu Beust numai putinu, si cel'a alu Advocatulu Deak s'aru pute bucura din totu soffetulu de atatu succesu; ma atunci ce aru fi din Austri'a! Imperati'a nu se pote tracta dupre recept'a judecarii lui Solomonu, fara ca din acelu minutu sa inceteze a se mai numer'a intre Imperatii.

(Capetulu urm'za.)

Ungaria, Austri'a si Panslavismulu.

Alegerile viitorie ale Ungariei au fara contestare, o importantia majora; si noi suntemu cei d'antaiu se uramu ca ele sa aduca rezultate favorabili concordiei poporeloru statulu austriacu.

Dara, cu ce conditiune va domni acesta concordia?

Cu doue conditiuni;

1. Trebuie ca principiile representative si parlamentarie, realizate pentru prim'a ora, cu tote ca forte incomplectu, in Austri'a prin constitutiunea din Februaru, sa fia inviolabilmente respectate;

2. Trebuie, inca, ca diversele rase, — nu dicemu, sa se insemneze bine acest'a, diversele natiunalitati, — cari con-

stitulu austriacu, sa nu fie in nici unu casu sacrificate unele altor'a.

S'aru paré, ascultandu ori-cari fôie, ca nu existu in Austri'a, de câtu Magiari si Germani, cei d'antâiu aspirandu la o autonomia complectă si ceialalti voindu sa mantina, sub aparinti'a parlamentaria, jugulu strivitoriu alu unei centralisatiuni absolute si alu unei biurocratie despotice.

Lucrulu nu este astfelu. De partea Ungurilor cari formeza o populatiune de trei milioane suflete, si a Germanilor cari sunt mai numerosi, si credemu mai petrushi de idee democratice, sentu Serbi, Transsilvaneni, Croati, Ilirieni, Cechi, intr'unu cuventu populatiuni slave si române cari constituu unulu dintre elementele cele mai considerabili ale imperiului.

Se voru sacrifică ele ?

Eac'a ceea ce suntemu redusi a ne intrebă, de ôre-ce ministeriulu actualu din Vienn'a, traindu dintr'o di pâna intr'alta, pentru nisce resône cari marturisimu ca nu le cunoscemu, nu publica nici unu programu, si nu face cunoscutu nici un'a din resolutiunile sele viitoare, deca asiă este ca le cunôsce macaru elu.

Intr'o situatiune atâtu de ecivoca este trebuintia că tôte foile liberali sa spuna curatu gandirile loru intime si adeverulu.

Ei bine ! din acestu punctu de vedere, nu ne tememu a afirmă, ca deca guvernamentulu austriacu, in tandreti'a s'a esclusiva pentru aristocrati'a ungara, necunoscea drepturile, trebuintiele, interesele esentiali ale popóreloru slave si române, s'aru pregati o deceptiune teribile, o a dou'a di formidabile !

Slavii si Români din Austri'a a făcutu pentru unitatea si esistinti'a s'a numerosa sacrificie, pe câtu au potutu crede ca acêsta esistinti'a si acêsta unitate s'aru invoî, intr'o vasta sistem'a parlamentaria, cu propriile loru conditiuni de prosperitate.

Ei au consideratu pâna acum statulu austriacu că o sistema totu intr'unu tempu reprezentativa si semi-federala; in care aru avé autonomi'a loru propria, si in sinulu cărei'a ei nu aperi statulu decâtu cu conditiunea de a primi dela densulu, la rindulu loru, ajutoru si protectiune contr'a preventiuniloru invecitate si antiliberali, cari nu se spriginu decâtu pe unu pretinsu dreptu istoricu fără valóre in ochii loru, dela marea emancipatiune din 1789.

Ce s'aru intemplă, deca guvernulu austriacu, in locu de a i aperi si a-i garantă de usurpatiuni injuste, aru consacra aceste usurpatiuni chiaru elu, printr'o sistema care aru pune cu deseversire la Pest'a centrulu imperiului ?

O rasa are dreptulu a traf. Deca noulu ministeriu aru denegă acestu dreptu sacratu Româniloru si Slaviloru; aceste populatiuni numeroase si mai energice de pre câtu le credu, s'aru întôrce, pe dreptu seu pe nedreptu, unele in partea Moldo-Valachiei, altele in partea Rusiei; unele si altele, pôte in partea Rusiei. . . (?)

Pentru ce aceste mâri curente ale lunei slave n'aru sfer-si ele prin a se confundă ?

Este unu misteru pentru cabinetulu Viennei ca intre principele Cuz'a si principele Michailu este mai multu de câtu o întielegere intunecosa (? Red. T. R.) ?

Este unu misteru ca Serbi'a si totu Orientele s'agita intr'unu chipu neotaritu, dara sub o impulsione iresistibile ?

Este unu misteru pentru cabinetulu rusu ca dupa esemplulu ôre căroru biserică ceche, tôte bisericile slave suntu gat'a a primi dela St. Petersburg subsidie si prediciuni ? . .

In câtu pentru noi, nu dorimu de locu inaltirea panslavismului, si amu voi că cestiunea Orientelui sa nu eclate preste Europ'a decâtu candu va sosi tempulu că Europ'a sa o resolve; dara, nu noi vomu poté impedecă rasele oprese seu insielate a se întôrce in fine, in partea unde ele voru crede sa gasesca scaparea . . . seu resbunarea.

Nu potemu dice cabinetulu Viennei de câtu : Ica sém'a ! Chibzuesce de indata a padî libertatea, care este singur'a trasura de unire possibile intre nisce rase diverse ! Chibzuesce a nu lasă sa se oprime Croatii, Români, Saxonii, Cechii, Ilirii, Germanii decâtra Magiari ! La capetulu unei politice neprevediatória, la care pôte mai multi ve consiliéza, este nunumai restauratiunea imposibila a principiului de autoritate, dara o revolutiune, immensa, formidabile si dejă pe jumetate pregatita in profitulu panslavismului !

(Dupa Conc. L'Europe.)

La situatiunea politica in orientulu Europei.

Spre orientarea cetitoriloru nostri credemu ca nu va fi superflu a reproduce cele ce le esprima „Reform'a“ in un'a din revistele politice, in privinti'a orientulu european.

Consequentiile rãpirei lui Palmerston din sinulu diplomatiloru, in mijloculu atãtoru cesti pendinte, suntu invederate. Afara de cestiunea Danesa care va luă o alta fasa, dupa eclip-

s'a ingeniosului jucatoru alu sôrtei popóreloru, vine cesti'a orientala, cea mai importanta din tôte si care nu lasa sa dôrma lintscitu leulu celu tare si intieptu, guvernatorulu imperiului celu mare alu continentulu Europei. Rãpirea barbatulu care guvern'a indirectu pe Angli'a, este caderea unui'a din cei mai puternici stãlpi, cari sprijinea imperiulu putredu alu Europei. Aparãtoriu cu ori ce pretiu, prevedinti'a, care singura direge sôrtea popóreloru apesate, l'a rãpitu intr'o clipa spre a seversă decretule ei miraculose si tainice, spre a lucră planurile ei nepãtrundietóre. Capulu celu bolnavu si netamãdu-itu, cu tôte doctoriele ce a intrebuintiatu acelu eminente barbatu, este dejă sdruncinatu, ca mâne se va presentă pôte in fati'a locuitoriloru mappemondului intregu unu trupu siubredu, la care voru alergă de pretutindenea vulturii cei mai ageri spre inlocuirea sea. Ce este dara de făcutu pâna atunci ? Progressu, desceptare, intieptiune, energie din partea popóreloru Orientulu, si viitorulu este alu loru, pãmentulu fagãduintiei va isvorî nectarulu seu si aceloru popóre, pentru ca s'a sterpitu fentân'a amarului si fierii, cu care acestea fura adapate de ani indelungati. Diu'a vine ; auror'a se apropia cu pasi repedi. Desceptanevomu ôre că sa salutãmu cu bucuria apariti'a ei ? Fivomu in stare că sa conclucramu cu toti la edificiuulu, temeliele cări'a incepura sa se pune pe unu tarimu solidu ? Discordi'a, invidi'a, ur'a, desbinarea, aceste Erynie fiice ale infernului, se voru departă ôre dela nei că sa potemu preintempnã obstacolele esteriore că sa potemu formã odata Confederati'a orientala, doita de toti adeverati crestini fără deosebire de natiunalitate ? Avemu credintiã in Regele Eleniloru, in Domnitorulu Româniloru, in Principele Serbiloru si in acelu alu Muntenegriniloru precum si in nobila gint'a Bulgariloru. Avemu sperantiã in popórele ce compunu aceste pârti ale Orientulu, cari voru imbrãtisiã si pe Turcii, reformati si cristianisati .

Revista diuaristica.

„Pesti Napló“ se pare a se fi intorsu câtra federalisti in sa diuaristic'a vieneza germana afirma, ca acêst'a aru fi numai o manevra contr'a foiloru centralistice si se pôte ca asiã si este.

„P. C.“ dice : Noi nu atribuimu multa ponderositate federalismulu lui P. N. cu atâtu mai putinu putemu crede, ca Ungari'a va ajudă in fapta vreodata pe federalisti de dincolo de Lait'a. Ungari'a se tine acum că si pâna aci de principiulu ca pe cum nu i place ei sa se mestece unu alu treilea in afacerile ei asiã nu se va amestecă nici dens'a in afacerile translaftane. —

„Politikai Hetilap“ aduce unu articulu din pên'a bar. Eötvös care se pronuntia pe fatia pentru dualismu. Baronulu spune in acelu articulu, ca dualismulu dupa densulu e fapta implinita, emanatu din legislatiune si care acum prin octroiãri nu se pôte delatură. Densulu merge si mai departe si lu a-fla inradacinatu in cultur'a poporulu tieriloru imperiului si in toti ramii vietii sociali si in referintiele materiali, precum adeca le-au formata pre acestea seculii trecuti, — si apoi dice, ca aru fi o nebunia candu aru crede cineva, ca statulu aru deveni unitariu dupa ce va capetă odata o constitutiune unitaria. Concede ca astadi, candu intregu imperiulu are un'a si aceiasi constitutiune e mai greu de esecutatu principulu dualisticu, că atunci candu o parte avea guvernulu absolutisticu; concede ca formele constitutiunale care in alte locuri s'a sustinutu, la noi din caus'a principiulu dualisticu nu se potu aplică ca acolo; in sa findea libertatea constitutiunala a imperiului intregu e conditiunea cea d'antâiu a constitutiunei unguresci si poterei imperiului, de aceea nici sa nu poftesca cine-va tiermurirea libertãtiei in vre-un'a din jumetãtile imperiului. Unificatiunea s'a cercatu dara nu s'a pututu nici decum; remane dara a dá peptu cu greutãtile. In cele din urma Eötvös da pe fatia, ca aru dori o paritate in ambe jumetãtile imperiului si adeca, precum voru fi tôte tierile s. coróne unguresci reprezentate in diet'a pestana, asiã sa fia si tierile de coróna de dincolo de Lait'a unite intr'un'a dieta. Desvoltarea istorica a tieriloru din ambe jumetãtile au creatu in fiacare jumetate interese comune si încãtu-va unimi deosebite. Detori'a ambelor parti aru fi a delatură urmãrile acele a le dualismulu, cari potu fi daunose poterei si positiunei imperiului.

Intre Hon si Pesti Napló se vede a domni o discordia asiã de mare încãtu trebuie omulu sa presupuna că partitele cari stau sub aceste doue flamure voru sa se strice cu totulu. Deakistii aflãmu din mai multe diuarie, ca aru fi siguri de victori'a loru la diet'a acêst'a, iara adressistii aru fi in mare minoritate. Candu s'aru constatã acêst'a dice „Zukunft“ noi evenimentulu acêst'a politicu l'amu salutã cu cea mai via bucuria, pentruca aru fi salutaru pentru Austri'a si pentru Ungari'a.

„Zukunft“ spune in revist'a sea mai departe, ca s'aru fi tinutu o conferintiã constatãtore din mebrii unguresci ai

ministeriului de statu dimpreuna cu bar. Iosika, in carea a fostu vorb'a despre cestiuni atingătoare de Transsilvani'a și unde s'a consideratu și eventualitatea unei pasivități din partea Românilor, fatia cu diet'a cea mai de aproape din Clusiu.

S a b i i u 29 Octombree. Aici suntu alesi pentru dieta urmatorii: Cons. gub. Iacobu Rannicher, cons. de trib. super. M. Binder, deputati ai cetătiei; procuror. supr. Iosefu Schneider și prof. Schuler Libloy suplenti. In scaunu suntu alesi deputati vice pres. trib. super. Eduard Herbert și procur. super. Schneider; senatorulu Gustavu Kapp și bar. Bedeus suplenti.

B r a s i o v u 28 Oct. Fiindu provocati a concurge la alegerile dietali pentru diet'a cea mai de aproape tinenda la Clusiu ne-amu aflatu vre-o 150 insi fatia cu vre-o 900 Sasi. Acesti din urma au alesu, iara noi Români dupa cum vedeti și din ceeace alaturâmu aci, amu datu următoarea

Dechiaratiune.

Considerandu, ca principiulu egalei indreptatiri dela an. 1848 încóce s'a prochiamatu necontenitu de Majestatea Sea Imperatulu,

Considerandu, ca acestu principiu s'a dusu in deplinire, și a castigatu bas'a cea constitutiunala in an. 1863 și in legile aduse in acea dieta,

Considerandu, ca diet'a din 19 Nov. 1865 este conchiata pe bas'a art. dietalu XI din an. 1791, care si are bas'a și institutiunile și principiile evului mediu necompatibile cu referintiele și spiritulu tempului de fatia,

Considerandu, ca censulu de 8 f. v. a. introdusu pentru clasele neindreptatite mai nainte in genere și specie, pentru noi Români este foarte nefavorituru,

Considerandu, ca deca amu luá parte la alegere dupa modalitatea acést'a, amu neconsiderá și calcá in picioare drepturile nóstre natiunale castigate in diet'a din an. 1863:

Noi subscrisii alegatori din Brasiovu dechiarâmu ca nu potemu și nu voimu a luá parte la alegerile Deputatiloru pentru diet'a din 19 Novembre 1865.

Brasiovu 28 Oct. (9 Nov.) 1865.

(Urméza subsemnaturile.)

O r e s t i a 9/11. 1845. Domnule Redactoru! Alegerile de deputati, pentru diet'a conchiata pe 19 Novembre 1865 la Clusiu — s'au tinutu la noi in 6 și 7 ale. l. c. și chiaru pentru orasiulu Orestia in 6, ear pentru Scaunu in 7 Novembre.

In Orestia au fostu cá alegatori dupa natiunalități 65 Sasi, 35—40 Unguri, și 16 Români — de deputatu s'au alesu Dlu Daniel Leszay fostulu deputatu la diet'a din Pest'a in anulu 1848, Dlu Iosefu Schuller Senatoru, și cá substitutu Rvrd. D. Protopopu Nicolau Popovieiu.

Români din Orestia n'au voitu sa ia parte la alegere vedindu-si prin art. XI din 1791, pe a cărui basa s'au făcutu alegerea amintita, perichitate drepturile castigate in diet'a din anii 1863 și 1864. — Acésta procedura a Românilor, n'au potutu scapá din ochii fratiloru Magiari, cá sa nu fia botezata bujtogatás. — In ante de a incheiá comisiunea respectiva actulu alegerei esí Presiedintele aceleiasi Dlu jude regescu Ignatiu Nagy, și dechiará alegatoriloru Unguri, cari inca erau de fatia (fiindca Sasi s'au fostu dusu acasa), ca protocolulu va remané deschisu pâna sér'a — ca alegatorii cari inante de amédi nu si-au datu voturile, sa si le póta dá dupa amédi. La acést'a in sa dechiará D. Dané alu doilea Preotu reformatu de aici, ca densii (Unguri) trebuie sa protesteze (Ovás teszünk) in contr'a acestei proceduri a comisiunei, pentrucá remaneandu protocolulu deschisu se póte intemplá, cá acei'a cari au bujtogatuluitu poporulu in ante de amédi, cá sa nu ia parte la alegere — sa bujtogatuluiasca din nou poporulu, ca dupa amédi sa vina, și apoi cine stie ce se póte intemplá — amenintiandu, ca nevoindu comisiunea a incheiá protocolulu, atunci — densii voru insinúá Ovás la dieta. — La aceste asertiuni ale Dlui Pop'a, încátu se tine de bujtogatasiu, ce l'au imputatu Românilor, i-au respunsu numitului Domnu, Secret. D. respingendu acelu nume de bujtogatai Dnieloru sale, cari au umblatu, pe la Romani spre a castigá voturi pentru candidatulu densiloru dela acesti'a — si nu inteligentiei romane, care n'au avutu nici un'a incuragiare și nice un'a scire de bujtogatasierile visate de Dlu pop'a.

Sér'a s'au făcutu in onórea deputatiloru alesi din partea Unguriloru conductu de tortie, cu care ocaziune n'au lipsitu vorbirile indatinat — și anume la deputatulu Unguru Leszay, au vorbitu Preotulu reformatu amintitu Dané — memorandu meritele dlui Deputatu, ce le are pentru patria și natiune — la care acést'a au respunsu in putine cuvinte „ca va lucrá dupa poteri pentru unirea acestoru dóue patrii serace in un'a — etc. — ce firesce s'au primitu din partea publiculu de fatia cu

Eljen entusiastice. — De aici conductulu s'au mutatu la Dlu Senatoru Schuller cărui'a ia vorbitu Parochulu rom. catolicu Slovasek. Dupace D. Parochu rom. cat. si fini vorbirea cea lunga, la deputatulu Sasi Schuller, care erá in Sabiiu pre acelu tempu, — se întórse conductulu la Dlu Protopopu gr. or. Nicolau Popovieiu, unde dupace music'a instrumentala și făcú treab'a, adeca dicendu dupa marsiulu lui Rakotzi, un'a hatiegana, ce se vede a fi fostu comandata de Dlu vorbitoriu de aci — carele inca este de pre tiér'a Hatiegului, prin urmare cantecele romanesci de pe tiér'a Hatiegului se vedu ai placé inca, fiindu și densulu odata Românu, — scurtu dupace se fini acésta dícala — Professorulu de norma din Colegiulu reformatu de acici, Dnulu Pop'a Adamu . . se adressá cátra Dlu Protopopu: In numele tatalui și alu fiului, și a santului Duchu. — Noi n'avemu auru, smirna și tamaie, cá sa-ti aducemu, ci noi ti aducemu veste buna și bucuria, ca adeca noi Ungurii, Sasi și Români (sic!) te-amu alesu de a treilea deputatu la diet'a din Clusiu“ etc. etc. — la cari Rvrd. D. Protopopu, care nice visase de acésta alegere, cu demnitate le respunse cam următoarele:

„Ve multiamescu Domniloru pentru acésta onóre ne acceptata! — De altmintrea la bucuri'a despre care mi vorbí Dlu oratoru (?Red.) numai atunci voi poté luá parte candu si natiunea mea va luá parte, — iar candu aceea va fi superata voiu plange si eu cu dens'a. — Pentru aceea ve asigurazu Dloru ca sórtea aceea mi este mai scumpa decátu insami viét'a“ etc., mai vorbindu despre bunaintielegere etc. etc. vorbindu-le in sa de altmintrenea cu unu tonu aspru si cam posomoritu n'au causatu bucuria fratiloru Unguri, cari credú ca D. Protopopu fiindu in 48 ótaritu de sórte a fi deputatu la Pest'a — acum numai decátu ve pledá pentru uniune — in sa se insielara amaru. — Atátu despre alegerea din orasiu.

In scaunu amu avutu 126 votanti — cari toti si concentrasera voturile in d. Balomiri și Tulbasiu, și cá suplentu d. Protopopu Barceanu — cari sf'esira alesi. — Dupa ce s'au gatatu actulu alegerei unulu dintre poporu și anume economulu Nic. Herli'a din Venerea unu romanu, adeveratu fára studii, in sa cu minte sanetósa și de altmintrenea omu cu vadia între poporulu nostru din scaunu — „dechiará in numele celoralti alegatori — ca densii de-si au fostu de aceea parere cátra ordinatiunile Majestatiei Sele au participatu la alegere — cu aceea reserva in sa, ca deputatii densiloru, la nici unu casu se nu fia pentru uniune ci incontr'a acelei'a la care toti strigara asiá este. — Cu acestea s'au incheiatu alegerile. Unu romanu.

R o g o z u in 3/11 1865. Scire seriósa și tristá. Dupa cum vedemu in cerculu de susu a Solnocului interioru au intratu in animele nobililoru români nisce aspiratiuni din partea nobilimei magiare, încátu e cu nepotintia de a nu si ajunge limanulu doritu cu alegerea de deputatu unio-nisticu pentru diet'a viitoare.

Ne mergédu asiá in detaiu, me marginescu a spune verde, cumca inteliginti'a magiara cu unii din nobilii romani facurá adunare vinculara la Rogozu in 3 a lunei curente. La acésta adunare au fostu invitati afara de nobilimea romana din acestu cercu, si óre cáti-va dintre inteligentii romani, la care luá parte numai d. Preotu gr. cat. Iosefu Lemény. — Dupa un'a cuventare corespundiátore scopului, ce o tînú D. Beteg Kelement se impartí vinu și vinarsu din destulu, încátu cu acést'a se făcu o grosanie nu neinsemnata, cáci dupa acést'a urmă și o batae minunata! In a 4 scósera dimineti'a, din curtea adunárei de eri, pe Petre Cosm'a nobilu din locu — „m o r t u“ — din caus'a beuturiloru daruite; și asiá i remasera muierea veduva, și prunicii sei orfani. — In 9 Novembre cerculu de mai susu va intrá in sal'a votisátore in Desiu.

(Ce ironia a sortii! atari ómeni se póte frumosulu nume de nobilu!)

Varietáti și noutáti de di.

— Majestatea Sea Imperatulu prin p. n. decisiune s'a induratu preagratiostu a concede infliintiarea unei catedre estrordinarie pentru limb'a și literatur'a slavica la universitatea din Pest'a. —

(Multiamita publica.) Toturoru aceloru domni generosi, din Sabiiu, cari in urm'a unui apelu din partea P. Z. B. au conferitu cu bunavointia la ajutorirea mea la capetulu cursulu meu juridicu, aducu prin acést'a caldurósa multiamita publica.

Ambrosiu Bersanu, juristu absolutu.

Principatele române unite.

„Reform'a in nrulu din 24 Octombree, ne da unu tablou despre cele ce se petrecu in Romani'a in tempulu de fatia. Eata acelu tablou;

Ministeriulu, trecutu astadi sub presiedinti'a inteligenta

si patriotica a Dlui generalu Florescu, prin precarea in congediu a Dlui Nicolae Cretulescu, desvalue o energia, si o capacitate esemplara in administratiunea tiei; felurite proiecte de organizatie, care de care mai insemnate si promitindu rezultate binefacatoare pentru viitorulu natiunei nostre, se elaboreza si se promulga mai pe tota diu'a; ele raspundu intr'unu modu categoricu celoru cari credu ca o natiune se pote organisa numai prin idei si teorii abstracte, ne trebuiescu fapte, pentru a potea trai ca natiune; fapte amu cerutu dela ori care Ministeriu, si ne-amu inchinatu si ne vomu inchina totdeun'a inaintea ori cui ne va da, ne-amu saturatu de vorbe si de teorii desiarte; ele nu mai potu servi la nimicu altu decatu a perde tempulu si a face de lucru celoru cari nu suntu capabili de nimicu seriosu, de nimicu practicu si utilu natiunei; celoru care nu seiu de catu a face parada de ei insii.

Consiliile judetiene au inceputu a functiuna in tote judetie; ele se ocupa cu cestiuni de interesu localu alu fiacaru orasiu si judetiu ce reprezenta.

Capital'a noastra este framentata de nouele alegeri ale consiliului comunalu; feluritele fase prin care a trecut acasta cestiune, precum si diferitele liste ce au inundatu Capital'a si au ametitu pe alegatori intr'unu gradu astfel, in catu a nu mai scii pe cine sa alega si pentru cine sa se pronuntie, ne-au pusu in positiune a ne tine in reserva, in acasta privintia si a las'a alegatoriloru capitali tota libertatea consciintei loru intr'o afacere asi'a de importanta, din punctu de vedere alu interesului localu; ne-au pusu in positiune, dicemu, a nu potea sa aretamu care suntu candidatii ce credemu noi ca aru merita onorea de a fi membrii ai consiliului municipalu; deca nu amu fi pentru libertatea deplina a consciintei alegatoriloru, si deca amu fi intrebati de cine-va, amu potea spune ca din tote listele ce amu vediatu circulandu, cea mai nemerita, dupa opiniunea noastra, aru fi ceea care aru intruni mai multa capacitate si probitate.

Ni se scrie din Iasi cu dat'a de 14/26 Octomvre.

Românii din judetiulu Iasi suntu deplinu multiamiti pentru schimbarea prefectului de judetiu, si aplauda in unanimitate nemerita alegere ce a facutu guvernulu in persón'a Dlui D. Rosetti, in locul D. Catargiu. Eri noulu prefectu a intratu in treba, si tote individele ce au avutu afaceri la Prefectura au esitu cu fetiele suridietore. Candu lipsesce aristocrati'a si manierele brutale, adauge corespondintele nostru, atunci chiaru si celn asupritu remane multiamitu.

Este prea adeveratu, si felicitamu pe unu prefectu, pe unu impiegatu alu Statului care scie astfel, prin manierele si conduita sea, a-si atrage simpatiele tuturoru, a face ca sa fia iubit respectatu de catra toti.

Dela Targu-Jiului ni se scrie asemenea ca cetatienii acestui orasiu poeticu, impreuna cu consiliulu judetienu si cu inteligintele si demnulu Presiedinte alu tribunalului, D. Moscun'a au luat initiativ'a pentru formarea in acelu orasiu a unei biblioteci publice. Felicitamu din inima pe initiatorii unei asemenea idei frumoase si folositoare. si uramu tuturoru orasielor si municipalitatiloru, tuturoru consilielor judetiene si tribunaleloru a o imita. Noi inca de multu amu cerutu formarea de biblioteci publice in tote orasiile Romaniei, si suntemu fericiti astadi a vedea ca acasta idee incepe sa se realizeze, prin nobilulu esemplu ce ne dau fratii nostri dela Targu-Jiului.

In locul suprimatului diariu „Actualitatea“, a aparutu diariulu Cugetarea, subt editur'a bunului cetatienu Tom'a Stoenescu care nu crutia nici unu sacrificiu pentru latirea pressei si a literaturii nostre natiunale. Fie ca ostenele se se pota da rodale loru in viitorulu natiunei!

D. Papadopulu Calimachi este numitu ministru din afara. Interimulu ministeriulu de finantje este incredintiatu ministrului de Culte, D. D. Carjagdi.

D. A. Florescu este numitu membru alu consiliului de statu, in locul Dlui Crezzescu, trecut in curtea de Casitie.

D. Eraclide este numitu membru alu consiliului de statu, in locul Dlui Calimachi, trecut ministru din afara.

Prospectu politicu.

Nationalu-vereinulu demultu si-a terminatu lucrările sele. Diariile vienesse i-au datu o suma de comentarie acum inse au incetat a mai pomeni de densulu. Cantandu dupa rezultate ulterioari, apoi alara de cele deja amintite din proiectele membriloru sei putine amu potea refera. Unele cestiuni financiale intre cari flot'a germana inca nu an fostu data nitarei, sprijinirea unui technicu intru realizarea unei iaventuni de baterii submarine — si apoi, s'au departatu membrii la ale sale: Din tote agendele sele se vede, ca tintesce intr'acolo ca Germani'a sa vina sub conducerea Prussiei.

Principele de Augustenburg va fi silitu a parasii ducatele

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea.

in care avea sperantia de remane ca suveranu. In acest'a privesce lumea politica unu nou castigu alu politicei lui Bismark, de care se temu multi ca va termina cu anectarea ducatelor la Prussia. Principele va resiedea de o cam data in Hamburg.

Ministrulu Bismark sa se fi intelnitu in Parisu cu Nigr'a ambasadorele italianu. La Imperatulu Napoleonu, care acum e ocupatu cu cestiunea finantieru interne, nu multa au potutu ispravi.

Angli'a inca totu jelesce pe lordulu Palmeston. Mortea acestui au datu ocaziune Angliei la serbâri jalnice, dar se pote si la o politica mai putinu cutezatore in viitoriu. Nu numai Angli'a simte perderea acestui diplomatu ci si Franci'a. Eata simtiemintele manifestate de ministrulu Franciei catra ambasadorele francesu dela curtea din Londr'a: insarcinandu-lu a le face cunoseute lordului Russell:

Domnule,

„Imperatulu si guvernulu seu nu potea sa veda, fara unu simtiementu profundu de regretu disparendu de pe scen'a politica omulu da statu eminentu a carui perdere o deplange in acestu momentu Engliter'a. Mortea sa a miscatu intr'unu chipu durerosu opiniunea publica in tiea pe care a servit'o ani indelungati cu atat'a stralucire. Ea va ave unu mare resimtiementu pretutindeni unde numele englesu este cunoscutu.

„Pentru noi, Domnule, amu avutu, in mai multe circumstantie, ocaziunea a apreti'a inallele calitati cu cari lordulu Palmerstonu era indiestratu, si ne va place tudeun'a a ne aduce aminte catu de multu a contribuitu elu la asiedierea raporturiloru de incredere si de amicia cari, dela inceputulu celui de alu doile imperiu, au esistatu intre Franci'a si Engliter'a.

„Lordulu Palmerstonu a fostu celu antaiu, in lun'a Decembre 1851, a recunosce caracterulu curagioselor resolutiuni pe cari situatiunea Franciei le-a inspiratu Maiestatii sele. Elu a primitu cu lealitate consecintiele, punendu-se mai presu de resimtiemintele trecutului cu o libertate de judecata cu atatu mai demna de elogiuri, de pre catu la inceputulu carierei sele fusese amestecat in vechile lupte; elu a intrebuintiatu influenti'a sea spre a face sa intielaga pe concetatenii sei serviciile aduse causei ordinii in Europ'a prin evenimentele implinite in Franci'a.

„Dupa cati-va ani, gasimu in Lordulu Palmerstonu concursulu celu mai decisu si celu mai siguru, atunci candu complicatiunile ivite in Oriente chiamau pe cele doue natiuni sa unesca silintiele lo u si le aduceau sa contracteze acasta aliantia nu mai putinu remarcabile prin intimulu si lealele acordu alu cabinetelou de catu prin nobilea emulatiune a armatelor.

„Nu vomu pote inca uit'a partea ce se cuvine lordului Palmerstonu in negociatiunea tractatului de comertiu inchaiatu suntu acum cinci ani. Ca antaiu ministru alu Reginei, elu a probasse de fatia parerea de a consolidá raporturile Engliteri cu noi, dandu-le dreptu basa o mai strensa solidaritate a intereselor materialu. Elu a secondatu cu tota poterea sea inaugurarea acestui sistemu liberalu, de acum inainte consacratu prin experientia si adoptatu astadi de cea mai mare parte a Statelor continentului.

„Actele sele apartinu istoriei ambeloru tie. Numele lordului Palmerstonu va sta alaturea, si nu vomu perde de locu suvenirea rolului ce elu a jucatu in impregiurari de unu interesu asi'a mare pentru relatiunile Franciei si ale Engliteri. Ne facemu o datoria a uni marturirea simpatieloru nostre la onorile pe cari le aduce natiunea britanica, intr'unu chipu atatu de justu, memoriei sele. Ve rogu sa fiti pe langa lordulu Russell interpretulu sentimentelor imperatorului si guvernului Maiestatii Sele. Vetii binevoi, in acelasu tempu, a da principalului secretariu de Statu alu Reginei o copia dupa acasta depesia.“

Insciintiare.

Subscrisulu, care s'au bucuratu in restempu de 17 ani ca arendatorele Hotelului la „Curtea Mediasului“ de a fi onoratu din partea on. publicu cu concurenti'a sea, are onore a face onoratului publicu cunoscutu, ca cu inceputulu lunei lui Iuliu a. c. si-a arangiatu Hotelulu seu, in cas'a sea propria in strad'a macelariloru (Fleischergasse) Nr. 18. sub firm'a „Hotelu Bucuresci“, in care prelanga unu servitiu promptu se afla cele mai bune si estine beuturi si mancari, si care totdeodata e prevediatu cu mai multe odai bine mobilate, cu grajduri bune pentru cai si siopuri pentru trasuri.— Sabiu in 30 Oct. 1865.

Savu Lobontiu,

proprietartulu „Hotelului Bucuresci.“

Corespondinti'a „Tel. Rom.“

O. Direct. scol. in Sirete, Bucovin'a. De aici se espedeza totu nrii regulatu, caus'a pote fi alt'unde-va. Lipp'a. D. T. dela care nr.?

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.